

Metodické usmernenie č. 16/2006-R

z 8. júna 2006

k zákonu č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov

Gestorský útvar: Sekcia regionálneho školstva, tel.: 02/59 374 407

č. CD-2006-7655/14002-1:095

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky vydáva toto metodické usmernenie na zjednotenie postupu pri vykonávaní niektorých ustanovení zákona č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov.

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Metodické usmernenie upravuje postup pri

- a) umiestnení a pobyte dieťaťa v relaxačnej miestnosti a ochrannej miestnosti,
- b) poskytovaní mesačného vreckového, vecných darov a jednorazových peňažných príspevkov na výbavu v špeciálnom výchovnom zariadení, zariadenom ako internátne zariadenie,
- c) dočasnom pobyte dieťaťa mimo diagnostického centra alebo zariadenia náhradnej výchovy.

Čl. 2

Pobyt v relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti

(1) Relaxačná miestnosť alebo ochranná miestnosť sa zriaďuje v zariadeniach náhradnej výchovy, t. j. v reedukačnom detskom domove a reedukačnom domovoch pre mládež ¹⁾ (ďalej len „reedukačný domov“).

(2) Do relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti je možné umiestniť dieťa

- a) v prípade agresívneho správania, ktorým ohrozuje život a zdravie svoje alebo iných osôb alebo majetok a prejavujúceho sa afektom, napríklad ničenie zariadenia, fyzické napadnutie osoby, agresívny verbálny útok, výtržníctvo,
- b) v prípade vystupňovania dlhodobšieho negatívneho správania, majúceho formu skrytej agresivity, ktorým ohrozuje život a zdravie iných osôb alebo majetku, napríklad šikanovanie, psychický nátlak, sexuálne obťažovanie,
- c) v prípade ohrozenia vlastnej bezpečnosti dieťaťa, napríklad aktívny pokus o útek, sebapoškodzovanie,

¹⁾ § 14a ods. 4 zákona č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov.

d) vo výnimočne závažných prípadoch možno do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti umiestniť aj dieťa pre zabránenie naň zameranej agresivity.

(3) Do relaxačnej miestnosti nie je možné umiestňovať deti za bežné priestupky a za správanie, ktoré nie je ohrozením jeho vlastnej bezpečnosti alebo bezpečnosti okolia a nemá charakter afektu (napr. fajčenie, neskorý návrat z vychádzky, návrat z útoku, používanie vulgarizmov, nazbieranie mínusových bodov v celomesačnom hodnotení, odmietnutie poslušnosti, príprava útoku).

(4) Umiestnenie a pobyt dieťaťa v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti a interpretácia používania relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti odbornými zamestnancami zariadenia náhradnej výchovy má viesť k chápaniu pobytu v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti dieťaťom ako prostriedku na vlastné upokojenie, spolu s odborným zamestnancom tiež na zhodnotenie svojho správania a jeho dôsledkov a hľadanie mechanizmov na zabránenie problémovému správaniu v budúcnosti a tiež umožniť, aby dieťa nevnímalo pobyt v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti ako trest izolácie.

(5) Dieťa je do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti umiestnené na základe odporúčania odborného zamestnanca²⁾, ktorým je vychovávateľ, hlavný vychovávateľ, riaditeľ, zástupca riaditeľa, psychológ, špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, lekár (okrem prípadov, kedy je dieťa do relaxačnej miestnosti umiestnené na vlastnú žiadosť).

(6) O umiestnení dieťaťa do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti rozhoduje riaditeľ zariadenia náhradnej výchovy.³⁾ Riaditeľ môže rozhodnúť ústne (napr. telefonicky), najmä v prípadoch, ak sa nenachádza v bezprostrednej blízkosti dieťaťa s prejavom agresívneho správania. Rozhodnutie môže vykonať aj osoba, poverená riaditeľom. Svoje rozhodnutie riaditeľ potvrdí podpisom v písomnom zázname podľa článku 3 tohto metodického usmernenia.

(7) O pobyte v relaxačnej alebo ochranej miestnosti zariadenie náhradnej výchovy oboznámi aj zákonného zástupcu, ak je dieťa v zariadení náhradnej výchovy na jeho žiadosť, a to písomne alebo ústne (napr. elektronickou poštou alebo telefonicky). Záznam o oznámení zákonnému zástupcovi (dátum a spôsob oznámenia) zaznačí do písomného záznamu z pobytu v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti.

(8) Dieťa je umiestnené v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti len nevyhnutný čas na jeho upokojenie, odstránenie príčin agresívneho správania a realizáciu preventívnych opatrení na zabránenie nevhodného správania po návrate dieťaťa z relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti.

(9) Ak sa dieťa nachádza v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti v čase školského vyučovania, zariadenie náhradnej výchovy mu umožní prítomnosť na školskom vyučovaní.

(10) Ak je predpoklad, že by dieťa svojím správaním ohrozovalo seba alebo svoje okolie, zariadenie náhradnej výchovy mu zabezpečí individuálne vzdelávanie v takej šírke, aby dieťaťu jeho neprítomnosť na školskom vyučovaní nebola zo vzdelávacieho hľadiska na ujmu.

(11) Zariadenie náhradnej výchovy zabezpečí, aby malo dieťa umiestnené v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti potrebné učebné materiály a dostatok podnetov na pasívnu alebo aktívnu relaxáciu, napríklad knihy, časopisy, rádio, individuálne hry, kresliace

²⁾ § 14a ods. 5 a ods. 8 zákona č. 279/1993 Z. z.

³⁾ § 5 ods. 6 písm. b) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov.

potreby. Dieťaťu musí byť poskytnutá možnosť zaujať v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti pohodlnú polohu, napríklad na posteli. Matrace na posteli sa ponechávajú aj počas dňa. Príslušenstvo v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti a predmety, ktoré má dieťa k dispozícii, nesmú ohroziť jeho bezpečnosť.

(12) Miestnosť zariadenie náhradnej výchovy označí viditeľným nápisom „Relaxačná miestnosť“ alebo „Ochranná miestnosť“. Účel relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti je zapracovaný do vnútorného poriadku zariadenia spolu s dôvodmi a podmienkami umiestnenia do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti a s príkladom činností, ktoré môže dieťa v tejto miestnosti vykonávať.

(13) Umiestnenie dieťaťa v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti nemá odkladný účinok. Pobyt v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti je určený na riešenie najmä intenzívnych afektívnych reakcií dieťaťa, ktoré treba riešiť okamžite. Ak nie je voľné miesto v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti, zodpovedný odborný zamestnanec posúdi, či je vhodnejšie uvoľniť dieťa, ktoré je v miestnosti doteraz alebo riešiť správanie dieťaťa iným spôsobom ako je umiestnenie v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti.

(14) Dieťa má právo počas pobytu v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti na písomný, telefonický alebo osobný styk so zákonným zástupcom, prípadne s osobou, ktorá má priaznivý vplyv na jeho psychický stav, tiež má právo prijať balík. Balík je možné v prítomnosti dieťaťa skontrolovať a prípadné predmety, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť dieťaťa, odložiť do úschovy ak bolo pri umiestnení dieťaťa do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti uložené tiež výchovné opatrenie podľa osobitného predpisu⁴⁾. Odkladať a podmieňovať akýkoľvek styk s rodičmi, vrátane odovzdania listu alebo balíka počas pobytu dieťaťa v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti nie je prípustné.

Čl. 3

Písomný záznam z pobytu v ochranej miestnosti alebo relaxačnej miestnosti

(1) Písomný záznam z umiestnenia dieťaťa v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti obsahuje

- a) meno a priezvisko dieťaťa,
- b) dátum a čas umiestnenia do relaxačnej miestnosti alebo do ochranej miestnosti,
- c) meno a priezvisko zamestnanca, ktorý navrhol umiestnenie dieťaťa do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti,
- d) meno a priezvisko zamestnanca, ktorý rozhodol o umiestnení dieťaťa do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti,
- e) dôvod umiestnenia dieťaťa do relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti (napísaný formou konkrétneho opisu situácie, za ktorej vznikli dôvody pre umiestnenie, v prípade požiadania dieťaťa dôvody, ktoré dieťa uviedlo),
- f) predpokladaný čas pobytu dieťaťa v relaxačnej miestnosti alebo ochranej miestnosti,
- g) poskytnuté materiály na relaxáciu, vzdelávanie a inú vhodnú činnosť, v prípade dlhšieho pobytu aj čas ich poskytnutia,
- h) čas vychádzok na čerstvom vzduchu,

⁴⁾ § 14a ods. 7 písm. a) a b) zákona č. 279/1993 Z. z.

- i) čas poskytnutia psychologickkej, psychoterapeutickej, liečebno-výchovnej a zdravotnej starostlivosti⁵⁾ s uvedením mena a priezviska odborného zamestnanca, ktorý túto starostlivosť poskytol,
- j) v prípade, ak je dieťa umiestnené v relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti v čase školského vyučovania (podľa článku 2 odsek 10) aj čas a spôsob zabezpečenia individuálnej výučby,
- k) čas a opis ďalších dôležitých udalostí počas pobytu v relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti (napr. privolanie pedagóga, psychológa signalizačným zariadením, kontakt s rodičmi, prijatie balíka),
- l) dátum a čas ukončenia pobytu v relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti. Ak sa čas ukončenia líši od predpokladaného času ukončenia pobytu, uvedie sa aj dôvod skoršieho alebo neskoršieho ukončenia pobytu v ochrannej miestnosti alebo relaxačnej miestnosti.

(2) Písomný záznam z pobytu v relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti sa postupne podľa potreby dopĺňa, jeho konečná verzia je vložená do osobného spisu dieťaťa a do osobného registra zariadenia.

Čl. 4

Mesačné vreckové, vecné dary a jednorazové peňažné príspevky na výbavu

(1) Mesačné vreckové a vecné dary sa poskytujú deťom, ktoré majú súdom nariadenú ústavnú výchovu alebo ochrannú výchovu a nachádzajú sa v zariadení náhradnej výchovy, t. j. v reedukačnom domove, alebo sú umiestnené v liečebno-výchovnom sanatóriu zariadenom ako internátne zariadenie s celoročnou prevádzkou alebo v diagnostickom centre. Deťom s nariadenou ústavnou výchovou alebo ochrannou výchovou, umiestneným v zariadení náhradnej výchovy, sa tiež poskytuje jednorazový peňažný príspevok na výbavu⁶⁾.

(2) Mesačné vreckové sa tiež poskytuje deťom, ktoré sú v zariadení náhradnej výchovy alebo v diagnostickom centre umiestnené na základe žiadosti zákonného zástupcu, tiež dieťaťu, umiestnenom v zariadení náhradnej výchovy alebo v diagnostickom centre na základe predbežného opatrenia súdu alebo výchovného opatrenia (teda v prípade, ak nie je nariadená ústavná výchova).

(3) Výška mesačného vreckového je

- a) 10 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu⁷⁾, ak ide o dieťa od 6 rokov do 15 rokov veku,
- b) 30 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu⁷⁾, ak ide o dieťa od 15 rokov veku.

(4) Ak je to vhodné alebo účelné, možno vreckové poskytnúť dieťaťu vo viacerých častiach, najviac v štyroch častiach v mesiaci.⁸⁾

(5) Výnimočne možno poskytnúť dieťaťu vreckové aj v nižšej sume ako v určenej sume, a to v prípadoch

⁵⁾ § 14a ods. 5 a 8 zákona č. 279/1993 Z. z.

⁶⁾ § 9 ods. 6 zákona č. 279/1993 Z. z.

⁷⁾ § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁸⁾ § 67 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

- a) pri nepovolenom opustení zariadenia; mesačné vreckové je možné znížiť o pomernú sumu pripadajúcu na počet dní nepovoleného opustenia zariadenia,
 - b) z dôvodu výchovného pôsobenia; suma nevyplatená v danom mesiaci sa dieťaťu poskytne v mesiaci nasledujúcom⁹⁾.
- (6) Dieťaťu sa pri dôležitých udalostiach v jeho živote (napríklad narodeniny, školské a športové úspechy) poskytujú vecné dary podľa osobitného predpisu ¹⁰⁾ najviac v sume životného minima v kalendárnom roku. Do tejto sumy sa nezaratúvajú sponzorské príspevky.
- (7) Dieťaťu s nariadenou ústavnou výchovou alebo ochrannou výchovou sa pri odchode zo zariadenia po dosiahnutí dospelosti poskytuje jednorazový peňažný príspevok na výbavu vo výške desaťnásobku životného minima pre nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu ⁷⁾.
- (8) Jednorazový peňažný príspevok na výbavu nemožno poskytovať vo vecnej forme (napr. zariadenie do domácnosti, kuchynská výbava).
- (9) Jednorazový peňažný príspevok na výbavu sa poskytuje aj dieťaťu, ktoré je v zariadení náhradnej výchovy umiestnené kratšiu dobu ako 12 mesiacov pred odchodom zo zariadenia náhradnej výchovy po dosiahnutí dospelosti, a to v plnej výške.
- (10) Jednorazový peňažný príspevok sa neposkytne dieťaťu, ktoré je po odchode zo zariadenia náhradnej výchovy premiestnené do zariadenia sociálnych služieb alebo detského domova alebo iného zariadenia náhradnej výchovy alebo zariadenia na výkon väzby alebo resocializačného strediska.

Čl. 5

Dohoda so zákonným zástupcom

- (1) Pred umiestnením dieťaťa do diagnostického centra alebo do zariadenia náhradnej výchovy na základe žiadosti zákonného zástupcu sa odporúča spísať dohodu riaditeľa zariadenia so zákonným zástupcom, upravujúcu podmienky pobytu dieťaťa v zariadení.
- (2) Dohoda obsahuje najmä
- a) základné údaje o dieťati (meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého pobytu, adresa školy, zdravotná poisťovňa a pod.),
 - b) dátum prijatia dieťaťa a dátum prepustenia dieťaťa z diagnostického centra alebo zariadenia náhradnej výchovy,
 - c) dôvody umiestnenia dieťaťa v diagnostickom centre alebo zariadení náhradnej výchovy,
 - d) výška a spôsob úhrady za pobyt dieťaťa,
 - e) spôsob úhrady nečakaných výdavkov (napr. výdavky spojené s návratom dieťaťa z nepovoleného opustenia zariadenia, návštevou zdravotníckeho zariadenia, pobytom v zdravotníckom zariadení, poplatkami za lieky),
 - f) spôsob riešenia konkrétnych udalostí počas pobytu dieťaťa v zariadení (napr. prijímanie telefonátov, pošty, návštev – s kým sa dieťa môže alebo nemôže stretávať).
- (3) Odporúča sa, aby riaditeľ zariadenia náhradnej výchovy alebo diagnostického centra oboznámil zákonného zástupcu s vnútorným poriadkom zariadenia a požiadal zákonného zástupcu, aby svojím podpisom potvrdil súhlas so znením vnútorného poriadku.

⁹⁾ § 67 ods. 4 zákona č. 305/2005 Z. z.

¹⁰⁾ § 68 zákona č. 305/2005 Z. z.

(4) Zmeny, ktoré nastanú po podpísaní dohody (napr. skoršie prepustenie dieťaťa, predĺženie pobytu) sa odporúčajú uviesť v dodatku k dohode so zákonným zástupcom.

Čl. 6

Náhradná výchova a diagnostický pobyt

(1) Náhradná výchova sa vykonáva v zariadeniach náhradnej výchovy, t. j. v reedukačných domovoch. V diagnostických centrách sa poskytuje preventívna výchovná starostlivosť a vykonáva diagnostika. Diagnostické centrum nerealizuje ústavnú starostlivosť.

(2) Do diagnostického centra sa prijímajú deti na základe žiadosti zákonného zástupcu.¹¹⁾ Žiadosť môže byť ústna alebo písomná.

(3) Diagnostické centrum môže prijímať na dočasný pobyt deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou, ústavnou výchovou alebo ochrannou výchovou po dohode so zariadením, v ktorom má dieťa nariadený pobyt, a to s cieľom vykonania diagnostiky alebo rediagnostiky.

(4) Dieťa, umiestnené do reedukačného domova na základe žiadosti zákonného zástupcu možno umiestniť na dočasný pobyt do diagnostického centra len na základe písomnej dohody so zákonným zástupcom.

Čl. 7

Záverečné ustanovenie

Zrušuje sa usmernenie generálneho riaditeľa sekcie regionálneho školstva Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 190/2001-44 zo dňa 4. 4. 2001 k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 230/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach.

Čl. 8

Účinnosť

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť 1. augusta 2006.

minister

¹¹⁾ § 13 ods. 1 zákona č. 279/1993 Z. z.

Obsah

**METODICKÉ USMERNENIE Č. 16/2006-R Z 8. JÚNA 2006 K ZÁKONU Č. 279/1993
Z. Z. O ŠKOLSKÝCH ZARIADENIACH V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV 1**

Čl. 1	Úvodné ustanovenia.....	1
Čl. 2	Pobyt v relaxačnej miestnosti alebo ochrannej miestnosti	1
Čl. 4	Mesačné vreckové, vecné dary a jednorazové peňažné príspevky na výbavu	4
Čl. 5	Dohoda so zákonným zástupcom	5
Čl. 6	Náhradná výchova a diagnostický pobyt.....	6
Čl. 7	Záverečné ustanovenie	6
Čl. 8	Účinnosť.....	6
Obsah	7